

מפתח תשובות נכונות

שאלה	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
תשובה	(3)	(3)	(3)	(3)	(4)	(2)	(3)	(1)	(1)	(1)

שאלה	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
תשובה	(3)	(3)	(3)	(3)	(4)	(4)	(4)	(4)	(3)	(1)

שאלה	21	22	23
תשובה	(4)	(4)	(2)

אנלוגיות (שאלות 1-6)

1. **השאלה:** ראייה : להיווכח -

היחס: ראייה היא דבר המוצג לאדם וגורם לו להיווכח, כלומר להגיע בעצמו אל ההכרה שדבר מסוים נכון. א' הוא גורם, וב' הוא הפעולה המתחוללת באדם בעקבות אותו גורם. א' הוא דבר הגורם למישהו ב'.

תשובה (1): שתיקה : להשתיק. האם שתיקה היא דבר הגורם לאדם להשתיק? לא. להשתיק פירושו לגרום לאדם אחר לחדול מלדבר, והשתיקה היא תוצאת הפעולה הזאת ולא הגורם לה. היחס הפוך. לא נכון.

תשובה (2): המלצה : להמליץ. האם המלצה היא דבר הגורם לאדם להמליץ? לא. להמליץ הוא עצם פעולת מתן ההמלצה, וההמלצה היא תוצר הפעולה. אין כאן גורם המחולל פעולה באדם, אלא פעולה ותוצרה. לא נכון.

תשובה (3): תזכורת : להיזכר. האם תזכורת היא דבר הגורם לאדם להיזכר? כן. תזכורת היא דבר המוצג לאדם ומביא אותו להיזכר במשהו, בדיוק כשם שראייה מביאה אדם להיווכח. נכון.

תשובה (4): זהירות : להיזהר. האם זהירות היא דבר הגורם לאדם להיזהר? לא. זהירות והפעל להיזהר הם שתי צורות של אותה תכונה עצמה - שם העצם והפעל המביע אותה - ואין ביניהן יחס של גורם ופעולה. לא נכון.

תשובה (3).

2. **השאלה:** מתכנת : תוכנה -

היחס: מתכנת הוא בעל המקצוע שיוצר תוכנה. ב' הוא התוצר של מלאכת בעל המקצוע א'.

תשובה (1): רופא : תרופה. האם תרופה היא התוצר של מלאכת הרופא? לא. הרופא רושם תרופות ומשתמש בהן בטיפול, אך אינו זה שמייצר אותן, ולכן התרופה אינה תוצר מלאכתו.

תשובה (2): חשמלאי : חשמל. האם חשמל הוא התוצר של מלאכת החשמלאי? לא. החשמלאי מתקין מערכות חשמל ומטפל בהן, אך אינו מייצר את החשמל עצמו, ולכן החשמל אינו תוצר מלאכתו.

תשובה (3): מאפה : מאפה. האם מאפה הוא התוצר של מלאכת האופה? כן. המאפה הוא בדיוק מה שהאופה יוצר בעבודתו, בדיוק כשם שהתוכנה היא תוצר מלאכתו של המתכנת. נכון.

תשובה (4): טייס : מטוס. האם מטוס הוא התוצר של מלאכת הטייס? לא. הטייס מטיס את המטוס ומפעיל אותו, אך אינו זה שמייצר אותו, ולכן המטוס אינו תוצר מלאכתו.

תשובה (3).

3. השאלה: זקנה : ינקות -

היחס: זקנה וינקות הן שתי תקופות החיים הקיצוניות: זקנה היא הקצה המאוחר של מהלך החיים, וינקות היא הקצה המוקדם שלו. א' הוא הקצה האחד של מהלך מתמשך, וב' הוא הקצה הנגדי שלו.

תשובה (1): חייל : טירון. האם חייל וטירון הם שני הקצוות של מהלך מתמשך? לא. טירון הוא חייל בתחילת דרכו, אך "חייל" אינו הקצה המנוגד - הוא המונח הכללי לבעל התפקיד, ולא שלב הסיום שמולו עומד שלב ההתחלה. לא נכון.

תשובה (2): שמאל : ימין. האם שמאל וימין הם שני הקצוות של מהלך מתמשך? לא בדיוק. שמאל וימין הם שני צדדים מנוגדים, אך אין כאן מהלך מתמשך בעל ראשית ואחרית.

תשובה (3): צמרת : שורש. האם צמרת ושורש הם שני הקצוות של מהלך מתמשך? כן. הצמרת היא הקצה העליון של העץ והשורש הוא הקצה התחתון שלו, בדיוק כשם שזקנה היא הקצה המאוחר של החיים וינקות הקצה המוקדם. נכון.

תשובה (4): ספר : הקדמה. האם ספר והקדמה הם שני הקצוות של מהלך מתמשך? לא. ההקדמה היא החלק הפותח של הספר, אך הספר עצמו אינו הקצה המנוגד לה - הוא השלם שההקדמה היא חלק ממנו. לא נכון.

תשובה (3).

4. השאלה: משקל : גרמים -

היחס: גרמים הם יחידות המידה שבהן נמדד המשקל. ב' הוא יחידת המידה של התכונה א'.

תשובה (1): יממה : שעות. האם שעות הן יחידת המידה של יממה? לא בדיוק. יממה היא פרק זמן קבוע המורכב מעשרים וארבע שעות, כלומר היא עצמה כמות נתונה ולא תכונה משתנה הנמדדת בשעות.

תשובה (2): נוזל : שנתות. האם שנתות הן יחידת המידה של נוזל? לא. שנתות הן הסימונים המסומנים על דופן כלי המדידה, ולא יחידת מידה. אין כאן יחס של תכונה ויחידת המידה שלה.

תשובה (3): זווית : מעלות. האם מעלות הן יחידת המידה של זווית? כן. גודלה של זווית נמדד במעלות, בדיוק כשם שמשקל נמדד בגרמים.

תשובה (4): מספר : ספרות. האם ספרות הן יחידת המידה של מספר? לא. הספרות הן הסימונים שמהם מורכב המספר הכתוב, ולא יחידת מידה שבה נמדד גודלו.

תשובה (3).

5. השאלה: אחז : לפת -

היחס: אחז פירושו להחזיק בדבר, ולפת פירושו להחזיק בו בחוזקה רבה ובעוצמה. ב' הוא אותה פעולה של א', אך בעוצמה מוגברת.

תשובה (1): רץ : ברח. האם ברח הוא הפעולה רץ בעוצמה מוגברת? לא. ברח פירושו לרוץ מתוך מנוסה והימלטות מפני דבר מה - נוספים כאן מטרה וכיוון, ולא רק עוצמה.

תשובה (2): שרבט : צייר. האם צייר הוא הפעולה שרבט בעוצמה מוגברת? לא. שרבט פירושו לשרטט ברישול, וצייר פירושו ליצור ציור במיומנות - ההבדל הוא באיכות ובכוונה, וגם הסדר הפוך מן הזוג המוביל.

תשובה (3): האיר : הבזיק. האם הבזיק הוא הפעולה האיר בעוצמה מוגברת? לא. הבזיק פירושו להאיר באור פתאומי וקצר - ההבדל הוא במשך ובפתאומיות, לא בעוצמה.

תשובה (4): זרם : שצף. האם שצף הוא הפעולה זרם בעוצמה מוגברת? כן. זרם פירושו לנוע כנוזל, ושצף פירושו לזרום בעוצמה רבה ובסערה, בדיוק כשם שלפת הוא לאחוז בעוצמה רבה. נכון.

תשובה (4).

6. השאלה: פסח על שתי הסעיפים : החלטי -

היחס: הביטוי "פסח על שתי הסעיפים" מתאר התנהגות של היסוס וחוסר הכרעה, והתואר החלטי מתאר תכונה הפוכה - יכולת להכריע בלי היסוס. ב' הוא תואר של תכונה המנוגדת להתנהגות שמתאר הביטוי א'.

תשובה (1): עורר את חמתו : שלו. האם שלו הוא תואר של תכונה המנוגדת להתנהגות שמתאר הביטוי "עורר את חמתו"? לא. "עורר את חמתו" היא פעולה המכוונת כלפי הזולת - הכעסתו.

תשובה (2): שם נפשו בכפו : פחדן. האם פחדן הוא תואר של תכונה המנוגדת להתנהגות שמתאר הביטוי "שם נפשו בכפו"? כן. "שם נפשו בכפו" מתאר התנהגות של אומץ וסיכון עצמי, ופחדן הוא תואר של התכונה ההפוכה - מורד לב, בדיוק כשם שהחלטי הפוך להיסוס שמתאר הביטוי "פסח על שתי הסעיפים".

תשובה (3): נתן בכוס עינו : שתיין. האם שתיין הוא תואר של תכונה המנוגדת להתנהגות שמתאר הביטוי "נתן בכוס עינו"? לא, להפך. הביטוי "נתן בכוס עינו" מתאר ריבוי בשתייה, ושתיין הוא מי שמרבה לשתות - התואר תואם את הביטוי במקום לסתור אותו.

תשובה (4): פשט ידו : נדיב. האם נדיב הוא תואר של תכונה המנוגדת להתנהגות שמתאר הביטוי "פשט ידו"? לא בדיוק. "פשט ידו" מתאר בקשת נדבה, ונדיב מתאר נטייה לתת לאחרים. אין כאן יחס של ביטוי המתאר תכונה מול תואר של התכונה ההפוכה לה.

תשובה (2).

הבנה והסקה (שאלות 7-18)

7. השאלה: במחקר שערכה ד"ר מור היא חילקה תשבצי היגיון לשתי קבוצות של משתתפים - קבוצה בת ארבעה חברים וקבוצה בת עשרה חברים - וביקשה מחברי כל קבוצה לפתור אותם במשותף. מור גילתה שקבוצת עשרת החברים פתרה נכונה הגדרות רבות יותר מקבוצת ארבעת החברים. היא שיערה שגודלה של הקבוצה הוא שהשפיע על מידת הצלחתה.

איזו מן הטענות הבאות **מחזקת** את השערתה של ד"ר מור?

פתרון: ד"ר מור מצאה שקבוצת עשרת החברים פתרה נכונה יותר הגדרות מקבוצת ארבעת החברים, ושיערה שגודל הקבוצה הוא שהשפיע על הצלחה. טענה שתחזק את ההשערה היא טענה השוללת הסבר חלופי להצלחה - כלומר מראה שלא גורם אחר, כגון ידע מוקדם או מומחיות, הוא שהביא לתוצאה.

תשובה (1): אחד מחברי הקבוצה הגדולה ידע מראש מה תוכן של כמה מן ההגדרות בתשבץ.

הטענה מחלישה את ההשערה. היא מציעה הסבר חלופי להצלחת הקבוצה הגדולה - ידע מוקדם של אחד מחבריה - ואינה תומכת בכך שגודל הקבוצה הוא הגורם.

תשובה (2): שישה מחברי הקבוצה הגדולה פרשו מן הניסוי לפני שהחלה קבוצתם לפתור את התשבץ.

הטענה אינה מחזקת את ההשערה. אם שישה פרשו, הרי שבפועל פתרו את התשבץ ארבעה חברים בלבד - כמספר חברי הקבוצה הקטנה - וממילא ההבדל בגודל הקבוצות לא התקיים, וההשערה אינה מקבלת חיזוק.

תשובה (3): חברי הקבוצה הקטנה מומחים לתשבצי היגיון, ואילו חברי הקבוצה הגדולה חסרי ניסיון בתחום.

הטענה מחזקת את ההשערה. הקבוצה הגדולה הצליחה יותר אף שחבריה היו נחותים במומחיות, ומכאן שלא המומחיות היא שהביאה להצלחה. משסולק הסבר חלופי זה, מתחזק ההסבר שדווקא גודל הקבוצה הוא הגורם.

תשובה (4): לחברי הקבוצה הקטנה נמסר תשבץ קשה מזה שנמסר לחברי הקבוצה הגדולה.

הטענה מחלישה את ההשערה. היא מציעה הסבר חלופי לכך שהקבוצה הקטנה הצליחה פחות - תשבץ קשה יותר - ואינה תומכת בכך שגודל הקבוצה הוא הגורם. לא נכון.

תשובה (3).

8.

השאלה: לאחר שנפרצה דירתה של גברת פומרנץ ונגנבו חפצי הערך שהיו בה, הציע לה גיסה שתתקין בדירתה מערכת אזעקה משוכללת. בתגובה השיבה גברת פומרנץ: "אם אעשה זאת אהיה כהולך רגל המטייל בגשם זלעפות, ופותח את מטרייתו רק לאחר שכבר נרטב עד לשד עצמותיו." מה מהבאים מתאים ביותר להיות כוונתה של גברת פומרנץ?

פתרון: גברת פומרנץ נמשלה להולך רגל שנרטב בגשם ורק אז פתח את מטרייתו. המטרייה היא אמצעי מגן יעיל, אך היא נפתחה מאוחר מדי - לאחר שהנזק כבר נגרם. כך גם התקנת מערכת האזעקה כעת, לאחר שהפריצה כבר התרחשה.

תשובה (1): התקנת מערכת האזעקה הייתה מועילה אילו נעשתה לפני הפריצה, אך אחריה אין בה טעם.

הטענה תואמת את המשל. המטרייה הייתה מועילה אילו נפתחה לפני הגשם, וכך גם מערכת האזעקה - היא כלי מגן יעיל, אלא שהתקנתה לאחר הפריצה היא מאוחרת מדי וחסרת טעם. נכון.

תשובה (2): אומנם מערכת אזעקה תסייע להגן על החפצים שנותרו בדירה, אך ערכם אינו מצדיק את מחיר התקנתה.

הטענה אינה תואמת את המשל. המשל אינו עוסק בערכם של החפצים שנותרו או בעלות ההתקנה, אלא בעיתוי - בכך שאמצעי המגן הופעל מאוחר מדי.

תשובה (3): בדירתה הייתה מותקנת מערכת אזעקה עוד לפני הפריצה, והפריצה הוכיחה שאין בה תועלת.

הטענה אינה תואמת את המשל. המשל מתאר אדם שלא פתח את מטרייתו בזמן, ולא אדם שמטרייתו הייתה פתוחה ולא הועילה. גם גברת פומרנץ מגיבה להצעה להתקין אזעקה, ואינה מספרת על אזעקה שכבר הייתה לה.

תשובה (4): אין טעם להתקין מערכת אזעקה, שכן מערכות כאלה מתריעות לאחר שהפורץ חדר לדירה ואינן מונעות את חדירתו מלכתחילה.

הטענה אינה תואמת את המשל. במשל המטרייה היא אמצעי מגן יעיל כשלעצמו, וכל הבעיה היא בעיתוי שבו הופעלה. גברת פומרנץ אינה טוענת שמערכות אזעקה חסרות תועלת מעצם טבען, אלא שהתקנתה כעת מאוחרת מדי.

תשובה (1).

9.

השאלה: בהרצאה שנשא אלברט איינשטיין לפני מדענים הוא נשאל מהי תאוריה מדעית טובה, והשיב: "עשו את הדברים פשוטים ככל האפשר, אך לא פשוטים מזה."

איזה מן המשפטים הבאים הוא המתאים ביותר להביע את כוונתו של איינשטיין?

פתרון: איינשטיין אמר שיש לעשות את הדברים פשוטים ככל האפשר, אך לא פשוטים מזה. כלומר, הפשטות היא מעלה, אך יש לה גבול: פישוט יתר - מעבר לפשטות האפשרית - פוגע בתאוריה.

תשובה (1): אף פשטות היא מתכונותיה של תאוריה מדעית טובה, פשטות יתר עלולה לפגוע בה. הטענה תופסת בדיוק את כוונת איינשטיין: הפשטות רצויה ("פשוטים ככל האפשר"), אך פישוט מופרז ("אך לא פשוטים מזה") עלול לפגוע בתאוריה.

תשובה (2): תאוריה מדעית טובה מתבססת על הרעיונות הפשוטים והיסודיים ביותר. הטענה מחמיצה את הסייג שבדברי איינשטיין. היא מציגה את הפשטות כמעלה ללא גבול, ואילו איינשטיין הדגיש דווקא שיש לפשטות גבול ושאינן לחרוג ממנו.

תשובה (3): פשטותה של תאוריה מדעית חשובה לא פחות מאיכותה. הטענה אינה תואמת את דברי איינשטיין. הוא לא העמיד את הפשטות מול "איכות" כשני ממדים נפרדים, אלא דיבר על מידת הפשטות הראויה בתוך התאוריה עצמה.

תשובה (4): כל תאוריה מדעית טובה רצוי לפשט למושגים המובנים גם למי שאינם בקיאים בתחום. הטענה אינה תואמת את דברי איינשטיין. הוא לא דיבר על הנגשת התאוריה למי שאינם בקיאים בתחום, אלא על מידת הפשטות הפנימית הראויה של התאוריה.

תשובה (1).

10. השאלה: יעל, מיטל ודפנה מעוניינות לשכור דירה יחד. לאחר שבחנו שלוש דירות הצהירה כל אחת מהן על מבוקשה:

יעל - "אני מעדיפה לגור בדירה שבקריית ביאליק";
 מיטל - "אגור בכל דירה, רק לא בדירה שראינו בקריית אתא";
 דפנה - "אהיה מרוצה אם גור בדירה שבקריית חיים, או אם יעל תהיה מרוצה".

שלושתן עברו לבסוף לגור באחת משלוש הדירות שבחנו, ורק אחת לא קיבלה את מבוקשה. לפיכך, איזה מהמצבים הבאים אפשרי?

פתרון: נבדוק כל אחת משלוש הדירות ונספור כמה מן השלוש לא קיבלו את מבוקשן, שכן הנתון קובע שרק אחת לא קיבלה את מבוקשה. יעל מבקשת את הדירה בקריית ביאליק; מיטל מוכנה לכל דירה פרט לזו שבקריית אתא; דפנה מרוצה אם הדירה בקריית חיים או אם יעל מרוצה.

תשובה (1): הן עברו לגור בקריית חיים.

המצב אפשרי. בקריית חיים יעל אינה מקבלת את מבוקשה (היא רצתה בקריית ביאליק), מיטל מקבלת את מבוקשה (אין זו קריית אתא), ודפנה מקבלת את מבוקשה (זו קריית חיים). בדיוק אחת - יעל - לא קיבלה את מבוקשה, כנדרש. נכון.

תשובה (2): הן עברו לגור בקריית ביאליק.

המצב אינו אפשרי. בקריית ביאליק יעל מקבלת את מבוקשה, מיטל מקבלת את מבוקשה, ודפנה מקבלת את מבוקשה (שכן יעל מרוצה) - כלומר אף אחת לא נותרה בלי מבוקשה, בניגוד לנתון שלפיו אחת לא קיבלה את מבוקשה. לא נכון.

תשובה (3): מיטל לא קיבלה את מבוקשה.

המצב אינו אפשרי. מיטל אינה מקבלת את מבוקשה רק אם הדירה היא בקריית אתא, אך במקרה כזה גם יעל וגם דפנה אינן מקבלות את מבוקשן - שלוש לא קיבלו את מבוקשן, בניגוד לנתון שלפיו רק אחת לא קיבלה. לא נכון.

תשובה (4): דפנה לא קיבלה את מבוקשה.

המצב אינו אפשרי. דפנה אינה מקבלת את מבוקשה רק כשהדירה אינה בקריית חיים וגם יעל אינה מרוצה - מצב המתקיים רק בקריית אתא, ושם שלושתן אינן מקבלות את מבוקשן. לכן דפנה אינה יכולה להיות היחידה שלא קיבלה את מבוקשה. לא נכון.

תשובה (1).

11. השאלה: ציורו הידוע ביותר של הצייר ההולנדי רמברנדט נקרא במקור "המיליציה של קפטן פרנס באנינג קוד". לשמו המוכר היום, "משמר הלילה", הוא זכה רק בסוף המאה השמונה עשרה, כמאה וחמישים שנה לאחר שנוצר, בשל המראה הכהה ששיוו לו השכבות הרבות של לכלוך ושל לכה שהצטברו עליו עם השנים. לאחר שנוקה הציור, במחצית המאה העשרים, היה אפשר לראות שאף שעודנו כהה, כמקובל בסגנון הברוק האיטלקי שבו צויר, הוא מתאר אירוע שהתרחש לאור היום.

איזו מהטענות הבאות עולה מהפסקה בנוגע לשם "משמר הלילה"?

פתרון: בפסקה תואר שהשם "משמר הלילה" ניתן לציור משום שמראהו היה כהה, כהות שנגרמה משכבות הלכלוך והלכה שהצטברו עליו ויצרה רושם של סצנת לילה. לאחר שהציור נוקה התברר שהוא מתאר דווקא אירוע שהתרחש לאור היום.

תשובה (1): לאחר שציורו הידוע של רמברנדט נוקה והושב למצבו המקורי, הפסיקו לכוונתו בשם זה וחזרו לקרוא לו בשם "המיליציה של קפטן פרנס באנינג קוד".

הטענה אינה עולה מהפסקה. צוין בה ש"משמר הלילה" הוא שמו המוכר של הציור גם היום, ולא נכתב שלאחר הניקוי חזרו לשמו המקורי.

תשובה (2): עד אמצע המאה העשרים נהגו לחשוב שהשם אינו משקף את המצויר בצויר הקרוי בשם זה, אך לאחר שהצויר נוקה, והתגלה שהוא מצויר בסגנון הברוק האיטלקי הכהה, התברר שהשם דווקא הולם אותו.

הטענה הפוכה למה שעולה מהפסקה. הניקוי חשף שהצויר מתאר אירוע שהתרחש לאור היום, ומכאן שהשם "משמר הלילה" דווקא אינו הולם את המצויר בו. לא נכון.

תשובה (3): מקורו בטעות בזיהוי הזמן ביממה שבו התרחש האירוע המתואר בצויר המכונה בשם זה, טעות שהתגלתה רק בעקבות הסרתן של שכבות הלכלוך והלכה שכיסו את הצויר.

הטענה עולה מהפסקה. השם ניתן מתוך הנחה מוטעית שהצויר מתאר סצנת לילה, הנחה שנבעה ממראהו הכהה, והטעות נחשפה רק לאחר שהצויר נוקה והתגלה שהאירוע התרחש ביום.

תשובה (4): השם ניתן לצויר שנקרא במקור "המיליציה של קפטן פרנס באנינג קוד" כדי לתאר את מצבו הגרוע, לאחר שכוסה בשכבות לכלוך ולכה, והוא נותר שמו גם לאחר שהוסרו השכבות הללו.

הטענה אינה עולה מהפסקה. השם לא ניתן כדי לתאר את "מצבו הגרוע" של הצויר, אלא משום שהמראה הכהה יצר רושם מוטעה שהצויר מתאר סצנת לילה. לא נכון.

תשובה (3).

12. השאלה: יחיאל סיפר לבנו: "הבוקר הלכתי ברחוב וראיתי קבצנית זקנה, אך התעלמתי ממנה, כהרגלי במצבים כאלה. אחר כך אבד ארנקי, ולא היה לי כסף לחזור הביתה באוטובוס. ביקשתי כסף מן העוברים ושבים אך איש לא שעה לבקשתי, עד שבאה אותה קבצנית זקנה ונתנה לי מכספה. בלעדיה לא הייתי יכול לשוב הביתה."

איזו מן הטענות הבאות היא הפחות מתאימה להיות מוסר השכל שעולה מן הסיפור?

פתרון: בסיפור התעלם יחיאל מקבצנית זקנה, ואחר כך, כשהוא עצמו נזקק לעזרה ואיש לא נענה לו, דווקא אותה קבצנית היא שעזרה לו. אנו מחפשים את הטענה הפחות מתאימה לשמש מוסר השכל - כלומר את הטענה שאינה נתמכת בסיפור, ואף נסתרת על ידו.

תשובה (1): מי שבכוחו לעזור היום לזולתו, אולי ביום מן הימים יזדקק אף הוא לעזרה.

הטענה מתאימה להיות מוסר השכל. יחיאל יכול היה לעזור לקבצנית, ולאחר מכן מצא את עצמו נזקק לעזרה - בדיוק כפי שהטענה מתארת.

תשובה (2): מי שאין דרכו להיטיב עם הבריות, אל יתפלא אם הבריות אינן ממהרות להיטיב עימו.

הטענה מתאימה להיות מוסר השכל. יחיאל לא נהג להיטיב עם הבריות, וכשנזקק לעזרה העוברים ושבים לא מיהרו להיענות לו.

תשובה (3): אם תתעלם ממי שזקוק לעזרתך, לא תקבל ממנו עזרה כשתזדקק לה.

הטענה היא הפחות מתאימה להיות מוסר השכל, ואף נסתרת על ידי הסיפור. יחיאל התעלם מן הקבצנית, ובכל זאת דווקא היא שעזרה לו - ההפך הגמור ממה שהטענה קובעת.

תשובה (4): לעיתים, הסובלים מאדישותם של אחרים הם היחידים שנכונים לעזור.

הטענה מתאימה להיות מוסר השכל. הקבצנית, הסובלת בעצמה מאדישות הבריות, היא היחידה שנכונה לעזור ליחיאל.

תשובה (3).

הוראות לשאלות 13-15:

בכל שאלה יש פסקה שחלק אחד או כמה חלקים ממנה חסרים. עליכם לבחור בתשובה המתאימה ביותר להשלמת החסר.

13. השאלה: מהי יצירת אומנות שראוי להציגה במוזאון? _____ הבדלים ניכרים בשיפוט בין האוצרים במוזאונים השונים, _____ להציג יצירה שמוזאון אחר ____ . אף על פי כן, כאשר האוצרים מתבקשים לנמק את החלטותיהם, _____ : חשיבותה ההיסטורית של היצירה, המסר הגלום בה, ויכולתה למשוך את הקהל הרחב.

פתרון: המשפט עוסק בשאלה אם יש הבדלים בשיפוט בין אוצרי המוזאונים. ההשלמה הראשונה קובעת אם קיימים הבדלים כאלה, ההשלמה השנייה אמורה להביא נימוק התומך בכך, והמילים "אף על פי כן" שבהמשך מחייבות שהחלק האחרון יעמוד בניגוד לקיומם של הבדלים.

תשובה (1): "היינו מצפים למצוא / אך בפועל אין זה נדיר שמוזאון כלשהו מעוניין / דחה / כל אחד מהם מעלה נימוק אחר".

לפי השלמה זו, היינו מצפים למצוא הבדלים בשיפוט, אך בפועל אין זה נדיר שמוזאון מעוניין להציג יצירה שמוזאון אחר דחה. ההשלמה אינה עקבית: העובדה שמוזאון מעוניין להציג יצירה שמוזאון אחר דחה דווקא מאששת את קיום ההבדלים, ולכן "אך בפועל", המנגיד בין הציפייה למציאות, אינו מתאים.

תשובה (2): "נדמה שאין / שכן רק לעיתים רחוקות קורה שמוזאון כלשהו מסרב / כבר הציג לפניו / אותם שיקולים נשמעים שוב ושוב".

לפי השלמה זו נדמה שאין הבדלים בשיפוט, שכן רק לעיתים רחוקות מוזאון מסרב להציג יצירה שמוזאון אחר כבר הציג. אלא שאז המשך המשפט, "אף על פי כן... אותם שיקולים נשמעים שוב ושוב", אינו יוצר ניגוד: אם אין הבדלים, חזרה על אותם שיקולים עולה בקנה אחד עם הפתיחה, ואילו "אף על פי כן" מצריך ניגוד.

תשובה (3): "אין ספק שיש / שהרי לא פעם מוזאון כלשהו בוחר / סירב להציג / כולם מעלים את אותם שיקולים".

לפי השלמה זו אין ספק שיש הבדלים בשיפוט, שהרי לא פעם מוזאון בוחר להציג יצירה שמוזאון אחר סירב להציגה - נימוק התומך היטב בקיום ההבדלים. ודווקא משום שיש הבדלים, המילים "אף על פי כן" יוצרות את הניגוד הנדרש: על אף ההבדלים בשיפוט, כשהאוצרים מנמקים את החלטותיהם כולם מעלים את אותם שיקולים. המשפט עקבי לכל אורכו.

תשובה (3).

14. השאלה: אם ה_____ שחרב הפיטורין מונחת על צווארך _____ אותך להתאמץ יותר בעבודתך, קל וחומר ש_____ שפיטוריק עומדים על הפרק, לא הייתה מביאה אותך להתאמץ _____ .

פתרון: המשפט בנוי כטיעון "קל וחומר": אם גורם מסוים לא הביא אותך להתאמץ, יש להסיק בקל וחומר לגבי גורם אחר. כדי שהטיעון יהיה תקף, החלק הראשון צריך לעסוק בגורם החזק יותר, והחלק השני - הנפתח ב"קל וחומר" ומסתיים ב"לא הייתה מביאה" - בגורם החלש יותר.

תשובה (1): "שמועה הלא מבוססת / הביאה / הודעה מפורשת ממעסיקך / יותר".

לפי השלמה זו, אם שמועה לא מבוססת הביאה אותך להתאמץ יותר, קל וחומר שהודעה מפורשת ממעסיקך לא הייתה מביאה אותך להתאמץ. ההשלמה אינה עקבית: אם הגורם החלש (שמועה) כן השפיע, הרי שהגורם החזק (הודעה מפורשת) אמור להשפיע אף יותר, ולא להימנע מהבאתך להתאמצות. המסקנה הפוכה למתחייב מן הקל וחומר.

תשובה (2): "שמועה הלא מבוססת / לא הביאה / הודעה מפורשת ממעסיקך / יותר".

לפי השלמה זו, אם שמועה לא מבוססת לא הביאה אותך להתאמץ, קל וחומר שהודעה מפורשת ממעסיקך לא הייתה מביאה אותך להתאמץ. אלא שטיעון קל וחומר שלילי תקף מן הגורם החזק אל החלש, ואילו כאן הוא נע מן החלש (שמועה) אל החזק (הודעה מפורשת): מכך שהגורם החלש לא השפיע אי אפשר להסיק שגם החזק לא ישפיע.

תשובה (3): "אזהרה המפורשת שקיבלת ממעסיקך / לא הביאה / שמועה לא מבוססת / יותר".

לפי השלמה זו, אם האזהרה המפורשת שקיבלת ממעסיקך לא הביאה אותך להתאמץ יותר, קל וחומר שמועה לא מבוססת לא הייתה מביאה אותך להתאמץ. הטיעון תקף: האזהרה המפורשת היא הגורם החזק, והשמועה הלא מבוססת היא הגורם החלש - ואם אף הגורם החזק לא הניע אותך להתאמץ, ברור שהגורם החלש בוודאי לא יניע. נכון.

תשובה (3).

15.

השאלה: הונאת הלקוחות ברשת המרכולים נחשפה על ידי עיתונאית שהתחזתה לעובדת הרשת. היו שמתחו ביקורת על מעשה ההתחזות, ____: לדעתי, ____ שלחשיפת ההונאה יש חשיבות ציבורית גדולה, הטענה שבמקרה זה המטרה קידשה את האמצעים ____, שכן העיתונאית ____ לולא הסתירה את זהותה.

פתרון: ההשלמה הראשונה קובעת אם הכותבת מצטרפת למבקרי ההתחזות או חולקת עליהם, ושאר ההשלמות צריכות להתיישב עם עמדתה. בפרט, ההשלמה האחרונה - הנפתחת ב"שכן" - אמורה לנמק את הקביעה אם הטענה ש"המטרה קידשה את האמצעים" מוצדקת או לא.

תשובה (1): "אך אני חולקת עליהם / אף על פי / מוצדקת / לא הייתה יכולה לחשוף את המידע".

לפי השלמה זו הכותבת חולקת על המבקרים, וסבורה שאף על פי שלחשיפת ההונאה יש חשיבות ציבורית, הטענה שהמטרה קידשה את האמצעים מוצדקת. אלא שהמילים "אף על פי" יוצרות ויתור וניגוד, ואילו החשיבות הציבורית של החשיפה דווקא תומכת בכך שהמטרה קידשה את האמצעים - ולכן מתבקש כאן נימוק ("מכיוון") ולא ניגוד.

תשובה (2): "ואני מסכימה איתם / הגם / אינה מוצדקת / לא הייתה יכולה לחשוף את המידע".

לפי השלמה זו הכותבת מסכימה עם המבקרים וסבורה שהטענה אינה מוצדקת, שכן העיתונאית לא הייתה יכולה לחשוף את המידע לולא הסתירה את זהותה. אלא שאם ההתחזות הייתה הכרחית לחשיפה, יש בכך דווקא כדי לתמוך בטענה שהמטרה קידשה את האמצעים - בניגוד לקביעה ש"אינה מוצדקת" שאותה הנימוק אמור לבסס. לא נכון.

תשובה (3): "אך אני חולקת עליהם / מכיוון / מוצדקת / הייתה יכולה לחשוף את המידע גם".

לפי השלמה זו הכותבת חולקת על המבקרים וסבורה שהטענה מוצדקת, מכיוון שהעיתונאית הייתה יכולה לחשוף את המידע גם לולא הסתירה את זהותה. אלא שאם אפשר היה לחשוף את המידע גם בלא ההתחזות, הרי שההתחזות לא הייתה נחוצה - וזה מערער על הטענה שהמטרה קידשה את האמצעים במקום לבססה. הנימוק סותר את הקביעה.

תשובה (4): "ואני מסכימה איתם / אף על פי / אינה מוצדקת / הייתה יכולה לחשוף את המידע גם".

לפי השלמה זו הכותבת מסכימה עם מבקרי ההתחזות, וסבורה שאף על פי שלחשיפת ההונאה יש חשיבות ציבורית גדולה, הטענה שהמטרה קידשה את האמצעים אינה מוצדקת, שכן העיתונאית הייתה יכולה לחשוף את המידע גם לולא הסתירה את זהותה. המשפט עקבי: ההסכמה עם המבקרים מתיישבת עם הקביעה שהטענה אינה מוצדקת, "אף על פי" מוותרת על החשיבות הציבורית אך אינה מבטלת את ההסתייגות, והנימוק - שאפשר היה לחשוף את ההונאה גם בלא התחזות - מבסס היטב מדוע האמצעי לא היה מוצדק. נכון.

תשובה (4).

16.

השאלה: נהוג להבחין בין דלקת ריאות חיידיקת לדלקת ריאות נגיפית, אך במקרים רבים חיידיקים ונגיפים תוקפים את הריאות בו בזמן וגורמים לדלקת ריאות משולבת. דלקת זו קשה במיוחד, משום שהנגיף והחיידיק מעצימים זה את פעולתו של זה: הנגיף גורם לחיידיק לייצר רעלנים, והללו מזיקים לריאות, ולא זו בלבד אלא שהם גם מאיצים את התרבות הנגיף ומגבירים את יכולתו להיצמד לתאי הריאות ולפגוע בהם. כמו כן, הנגיף פוגע במערכת החיסון ומפחית את יכולתה להתמודד עם החיידיק.

איזו מהאפשרויות הבאות **אינה** מובאת בפסקה כסיבה לכך שדלקת ריאות משולבת קשה יותר מדלקת ריאות שאינה משולבת?

פתרון: בשאלה מסוג זה אנו מחפשים את האפשרות שאינה מובאת בפסקה כסיבה לחומרת דלקת הריאות המשולבת. בפסקה תוארו כמה סיבות לכך שהחיידיק והנגיף מעצימים זה את פעולתו של זה, ועלינו לאתר את האפשרות שאינה נמנית עמן.

תשובה (1): החיידיקים המעורבים בה מייצרים רעלנים.

אפשרות זו מובאת בפסקה. צוין שהנגיף גורם לחיידיק לייצר רעלנים, ושהרעלנים הללו מזיקים לריאות.

תשובה (2): הנגיפים המעורבים בה מתרבים מהר יותר.

אפשרות זו מובאת בפסקה. נאמר שהרעלנים מאיצים את התרבות הנגיף, כלומר גורמים לנגיף להתרבות מהר יותר.

תשובה (3): מערכת החיסון נלחמת בחיידיקים המעורבים בה ביעילות פחותה.

אפשרות זו מובאת בפסקה. הוזכר שהנגיף פוגע במערכת החיסון ומפחית את יכולתה להתמודד עם החיידיק.

תשובה (4): הנגיפים המעורבים בה מגבירים את יכולתם של החיידיקים להיצמד לתאי הריאות.

אפשרות זו אינה מובאת בפסקה. בפסקה נאמר שהרעלנים מגבירים את יכולתו של הנגיף - ולא של החיידיק - להיצמד לתאי הריאות, והאפשרות מייחסת את הגברת ההיצמדות לחיידיקים במקום לנגיף

תשובה (4).

17.

השאלה: חוקרים מסוכנות החלל האמריקנית מדווחים כי ייתכן שיש מים על פני כוכב הלכת הננסי קרס, הנמצא בין מאדים לצדק. גשושית הסוקרת את קרס גילתה שריכוז הנויטרונים באזור הקוטב הצפוני שלו נמוך, דבר העשוי להעיד על נוכחות של היסוד מימן שם. נוכחות מימן עשויה להעיד על קיומם של מים במקום, שכן מימן הוא אחד היסודות שמהם מורכבים מים. עם זאת, החוקרים גורסים כי אם יש מים על פני קרס יש להניח שהם בצורת קרח.

איזו מהטענות הבאות עולה מן הפסקה?

פתרון: בפסקה תוארה שרשרת של אפשרויות: ריכוז נמוך של נויטרונים בקוטב הצפוני של קרס עשוי להעיד על נוכחות מימן; נוכחות מימן עשויה להעיד על קיום מים; ואם יש מים, יש להניח שהם בצורת קרח.

תשובה (1): אם במקום כלשהו אין נוכחות של מימן, סביר שריכוז הנויטרונים בו נמוך.

הטענה אינה עולה מהפסקה. צוין בה שריכוז נויטרונים נמוך עשוי להעיד דווקא על נוכחות מימן, ולא על היעדרו.

תשובה (2): הסיכוי שיש בקוטב הצפוני של קרס מים במצב צבירה נוזלי גבוה מהסיכוי שיש בו קרח.

הטענה אינה עולה מהפסקה. נאמר שאם יש מים על קרס יש להניח שהם בצורת קרח, ומכאן שדווקא הסיכוי לקרח גבוה מהסיכוי למים נוזליים.

תשובה (3): אם במקום כלשהו יש ריכוז גבוה של נויטרונים, סביר שיש בו גם מים.

הטענה אינה עולה מהפסקה. דווקא ריכוז נמוך של נויטרונים הוא שעשוי להעיד על מימן, ובעקבותיו על מים - ולא ריכוז גבוה. לא נכון.

תשובה (4): הסיכוי שיש קרח בקוטב הצפוני של קרס נמוך מהסיכוי שיש בו מימן.

הטענה עולה מהפסקה. נוכחות מימן היא תנאי מוקדם לקיום מים, וקיום קרח מותנה גם בכך שהמימן אכן יעיד על מים וגם בכך שהמים יהיו בצורת קרח. מאחר שקיום הקרח תלוי בשרשרת תנאים ארוכה יותר, הסיכוי לקרח נמוך מהסיכוי למימן.

תשובה (4).

18. השאלה: חוקרת בדקה את המחירים שבהם מוצעים למכירה טלוויזיות ומקררים, הן חדשים והן משומשים. היא מצאה כי הפער בין מחירי טלוויזיות משומשות בנות שנה ובין מחירי טלוויזיות חדשות קטן מהפער בין מחירי מקררים משומשים בני שנה ובין מחירי מקררים חדשים.

איזו מהעובדות הבאות יכולה להסביר ממצא זה?

פתרון: החוקרת מצאה שהפער בין מחירי טלוויזיות משומשות בנות שנה ובין מחירי טלוויזיות חדשות קטן מהפער המקביל אצל מקררים. אנו מחפשים עובדה שתסביר מדוע הפער בין מוצר חדש למושמש קטן יותר אצל טלוויזיות.

תשובה (1): לפני שנה היו מחירי מקררים חדשים גבוהים בהרבה ממחיריהן של טלוויזיות חדשות, אך מחירי המקררים החדשים הוזלו, ופער זה הלך והצטמצם.

העובדה אינה מסבירה את הממצא. היא עוסקת בפער שבין מחירי המקררים למחירי הטלוויזיות, ולא בפער שבין מוצר חדש למושמש - וזה הפער שבו עוסק הממצא.

תשובה (2): מקרר חדש מאיכות נמוכה יקר בדרך כלל ממקרר משומש מאיכות גבוהה, וגם טלוויזיה חדשה מאיכות נמוכה יקרה בדרך כלל מטלוויזיה משומשת מאיכות גבוהה.

העובדה אינה מסבירה את הממצא. היא קובעת קביעה זהה לגבי שני המוצרים, ולכן אינה מסבירה מדוע הפער בין חדש למושמש שונה בין טלוויזיות למקררים.

תשובה (3): איכותה של טלוויזיה מתדרדרת מהר יותר מאיכותו של מקרר.

העובדה אינה מסבירה את הממצא, ואף מובילה לציפייה הפוכה. אם איכות הטלוויזיה מתדרדרת מהר, מצופה שטלוויזיה משומשת בת שנה תהיה זולה בהרבה מן החדשה, כלומר שהפער יהיה גדול דווקא, ולא קטן.

תשובה (4): מחיריהן של טלוויזיות חדשות ירדו בשנה האחרונה באופן ניכר, בעוד מחיריהם של מקררים חדשים היו יציבים.

העובדה מסבירה את הממצא. כאשר מחירי הטלוויזיות החדשות יורדים, מחיר החדש מתקרב אל מחיר המושמש, והפער ביניהם מצטמצם. אצל המקררים, שמחיריהם החדשים נותרו יציבים, הפער בין חדש למושמש נשאר גדול - וכך מתקבל שהפער קטן יותר אצל הטלוויזיות.

תשובה (4).

קטע קריאה (שאלות 19-23)

19. השאלה: בשורה 4 מוזכרת גישה רפואית המבוססת על היגיון מסוים. איזה מן הטיעונים הבאים מבוסס על היגיון דומה?

פתרון: השאלה נשענת על הפסקה הראשונה. הגישה הרפואית שבשורה 4 התבססה על ההיגיון הזה: מאחר שאי אפשר לטפל בכאבים כרוניים, אין טעם להקדיש להם תשומת לב. כלומר, מן ההנחה שלא ניתן לפתור בעיה מסוימת הוסק שאין טעם לעסוק בה. נחפש טיעון הבנוי על אותו היגיון.

תשובה (1): קשה למצוא ראיות התומכות בסברה כי יש יצורים חיים מחוץ לכדור הארץ, ולפיכך נראה כי סברה זו שגויה.

הטיעון אינו בנוי על אותו היגיון. כאן מהיעדר ראיות מוסקת מסקנה שהסברה שגויה, ולא שאין טעם לעסוק בה.

תשובה (2): העיסוק בשאלת הקשר בין עלילתו של ספר לביוגרפיה האישית של הסופר אינו תורם להבנת היצירה בשלמותה וייתכן שהוא אף פוגע בה, ולפיכך מוטב להימנע ממנו.

הטיעון אינו בנוי על אותו היגיון. כאן ההמלצה להימנע מן העיסוק נובעת מכך שאינו מועיל ואף מזיק, ולא מכך שאי אפשר לפתור את השאלה.

תשובה (3): הממצאים העומדים לרשות החוקרים אינם מאפשרים להם לקבוע מה גרם להיכחדותם של מיני יצורים רבים לפני כ-450 מיליון שנה, ולכן מוטב שלא יעסקו בשאלה זו.

הטיעון בנוי על אותו היגיון. כאן, כמו בגישה הרפואית, מן העובדה שאי אפשר להגיע לפתרון - אי אפשר לקבוע מה גרם להיכחדות - מוסק שאין טעם לעסוק בשאלה.

תשובה (4): בלשנים החוקרים שפות עתיקות יכולים להפיק מחקר הדקדוק שלהן תועלת רבה יותר מכפי שהם יכולים להפיק מחקר ההגייה שלהן, ולכן מוטב שיתמקדו בחקר הדקדוק.

הטיעון אינו בנוי על אותו היגיון. כאן ההמלצה נשענת על השוואת התועלת בין שני תחומי מחקר, ולא על כך שאי אפשר לפתור בעיה כלשהי. לא נכון.

תשובה (3).

20. השאלה: על פי הפסקה השנייה, על איזו הנחה בנוגע לכאב כרוני ערערה התאוריה של מלזאק?

פתרון: השאלה נשענת על הפסקה השנייה. לפי התפיסה המוקדמת, המידע על הכאב עובר מן האזור הפגוע ישירות למרכז כאב במוח, ולכן ניסו הרופאים להפחית כאב רק באמצעות ריפוי הפגיעה שגרמה לו. מלזאק הציע שהמידע על הכאב עובר דרך שער בחוט השדרה, שאפשר להשפיע על מידת פתיחתו - למשל בלחיצה על האזור הכואב או בהסטת תשומת הלב - וכך פתח פתח להפחתת הכאב בלא ריפוי מקורו.

תשובה (1): אי אפשר להקל את הכאב בלי לרפא את הפגיעה הגופנית הגורמת לו.

ההנחה הזו היא ההנחה שעליה ערערה התאוריה של מלזאק. מלזאק הראה שאפשר להשפיע על עוצמת הכאב, להצר את השער, בלא ריפוי מקור הכאב, ובכך ערער על ההנחה שריפוי הפגיעה הוא הדרך היחידה להקל על הכאב.

תשובה (2): אי אפשר לזהות את מקורו של הכאב.

ההנחה הזו אינה זו שעליה ערערה התאוריה של מלזאק. התאוריה שלו עוסקת באופן שבו המידע על הכאב מגיע למוח ובאפשרות להשפיע עליו, ולא בשאלה אם אפשר לזהות את מקור הכאב.

תשובה (3): אפשר להפחית את הכאב באמצעות לחיצה על האזור הכואב.

ההנחה הזו אינה זו שעליה ערערה התאוריה של מלזאק - אדרבה, זו דוגמה שהתאוריה שלו עצמה מציגה כדרך להצר את השער ולהפחית את הכאב.

תשובה (4): המידע על הכאב שנמסר מהאזור הפגוע מגיע לבסוף אל המוח.

ההנחה הזו אינה זו שעליה ערערה התאוריה של מלזאק. גם לפי מלזאק המידע על הכאב מגיע אל המוח, אלא שהוא עובר דרך שער בחוט השדרה - התאוריה שלו אינה שוללת את הגעת המידע למוח.

תשובה (1).

21. השאלה: על פי הפסקה השנייה, מדוע נסגרו מרבית התוכניות המשולבות?

פתרון: השאלה נשענת על סופה של הפסקה השנייה, שבו נאמר שהטיפול שהציעו התוכניות המשולבות אומנם הקל על רבים, אך פעילותן הייתה יקרה מאוד, ורובן נסגרו בתוך שנים מעטות.

תשובה (1): מכיוון שהתפיסה שבבסיס פעילותן לא התאימה עוד לגישה הרווחת בנוגע לכאב.

לא נכון. הסיבה לסגירת התוכניות שצוינה בפסקה היא עלותן הגבוהה, ולא חוסר התאמה לגישה הרווחת.

תשובה (2): מכיוון שנמצא כי אין הן מצליחות למלא את התפקיד שלשמו הוקמו.

לא נכון. בפסקה צוין במפורש שהטיפול שהציעו התוכניות הקל על רבים, כלומר הן דווקא מילאו את תפקידן.

תשובה (3): מכיוון שהן היו פופולריות פחות מחלופות אחרות לטיפול בכאב.

לא נכון. הפסקה אינה משווה את התוכניות המשולבות לחלופות מבחינת פופולריות, אלא מציינת את עלותן הגבוהה כסיבה לסגירתן.

תשובה (4): מכיוון שפעילותן הייתה כרוכה בהשקעת משאבים כספיים רבים מדי.

נכון. נאמר בפסקה במפורש שפעילות התוכניות הייתה יקרה מאוד, ושזו הסיבה שרובן נסגרו בתוך שנים מעטות.

תשובה (4).

22. השאלה: על פי הפסקה השלישית, כיצד הגדרתו של הכאב כסימן חיוני הובילה לכך שרופאים הקדישו לכאב תשומת לב רבה יותר משהקדישו לו בעבר?

פתרון: השאלה נשענת על הפסקה השלישית. לאחר שאומצה המלצתו של קמפבל להגדיר את הכאב כסימן חיוני, נדרשו הרופאים לשאול את מטופליהם אם הם סובלים מכאב ומהי עוצמתו, ובעקבות זאת החלו רופאים רבים יותר להציע טיפול גם לכאב עצמו.

תשובה (1): היא הגבירה את מודעותם לכך שמטופלים רבים נמנעים מלדווח על הכאב שלהם.

לא נכון. לא נכתב בפסקה דבר על מטופלים הנמנעים מלדווח על כאבם.

תשובה (2): היא הפנתה את תשומת ליבם לכך שייתכן שהכאב משפיע על מדדים גופניים אחרים.

לא נכון. הפסקה אינה עוסקת בהשפעת הכאב על מדדים גופניים אחרים.

תשובה (3): היא סייעה להם להבין שטיפול בכאב יכול בסופו של דבר להציל את חיי המטופלים.

לא נכון. צוין בפסקה שקמפבל ידע שכאב, אפילו עז, אינו מעיד בהכרח על סכנת חיים, ולכן לא זו הדרך שבה ההגדרה הגבירה את תשומת הלב.

תשובה (4): היא גרמה להם לברר אם המטופלים שלהם סובלים מכאב.

נכון. בעקבות הגדרת הכאב כסימן חיוני נדרשו הרופאים לשאול את מטופליהם אם הם סובלים מכאב ומהי עוצמתו, ועצם הברור הזה הוא שהביא אותם להקדיש לכאב תשומת לב רבה יותר.

תשובה (4).

23.

השאלה: על פי הפסקה האחרונה, אילו "השלכות שליליות" (שורה 25) היו לשינוי במעמדו של הכאב?

פתרון: השאלה נשענת על הפסקה האחרונה. בהיעדר תוכניות טיפול משולבות הפך מתן אופיואידים לטיפול הזמין ביותר בכאבים כרוניים; השימוש בהם התרחב מאוד, ומכיוון שהם מפחיתים את הכאב לזמן קצר בלבד, אנשים רבים התמכרו להם ונטלו מינונים מסוכנים - תופעה המכונה "מגפת האופיואידים", שהיא אחת מסיבות המוות השכיחות בארצות הברית.

תשובה (1): ההתמקדות בטיפול בכאב עצמו גרמה לרופאים להיכשל באיתור הפגיעות הגופניות שגרמו לכאבים. לא נכון. הפסקה אינה מתארת כישלון באיתור פגיעות גופניות כתוצאה מן השינוי.

תשובה (2): הגברת המאמצים להפחתת עוצמת הכאב הובילה לטיפול רחב היקף בעזרת אמצעים שגרמו לנזק רב.

נכון. לפי הפסקה השאיפה להפחית כאב הובילה לשימוש נרחב באופיואידים, ואלה גרמו לנזק רב - התמכרות, מינונים מסוכנים ומקרי מוות רבים.

תשובה (3): הופעתן של גישות הפוכות, ולפיהן אין צורך להעלים את הכאב, הותירה אנשים רבים ללא טיפול.

לא נכון. הגישה שלפיה יש להתמקד בהתמודדות עם הכאב מוצגת בפסקה כעמדה לגיטימית, ולא כהשלכה שלילית שהותירה אנשים ללא טיפול.

תשובה (4): ההתמקדות בטיפולים שהשפעתם מיידיית גרמה לזניחתן של שיטות טיפול שהיו עשויות להשפיע בטווח הארוך.

לא נכון. ההשלכה השלילית שתוארה היא מגפת האופיואידים והנזק הכרוך בה, ולא זניחתן של שיטות טיפול ארוכות-טווח; התוכניות המשולבות אף נסגרו בשל עלותן הגבוהה, ולא בשל העדפת טיפולים מיידיים.

תשובה (2).

